

FELELŐSSÉG FOKOZOTT
VESZÉLYEL JÁRÓ
TEVÉKENYSÉGÉRT
PTK. 6:535.-6:539. §§

Szucsikné dr. Soltész Ilona Rita

bíró

Budai Központi Kerületi Bíróság

Kártérítési felelősség

A felelősség megállapíthatósága: a károkozó magatartás, kárért felelős személy, kár mibenléte, kártérítés módjának vizsgálata.

Deliktuális felelősség vs. kontraktuális felelősség

- deliktuális felelősség: abszolút szerkezetű jogviszony, egy tiltó norma megsértése hozza létre a relatív szerkezetű kárkötelmet
- kontraktuális felelősség: fennáll egy relatív szerkezetű jogviszony (a szerződés), a károkozó magatartás= szerződésszegés (a szerződésben vállalt kötelezettség megszegése)
- Non- cumul elve (Ptk 6:145.§): A jogosult kártérítési igényét a kötelezettel szemben akkor is a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség szabályai szerint érvényesítheti, ha a kár a kötelezett szerződésen kívül okozott károkért való felelősségét is megalapozza.

Deliktuális felelősség- fokozott veszéllyel járó tevékenységért való felelősség – kontraktuális felelősség:

- deliktuális felelősség felróhatósági alapú »» fokozott veszéllyel járó tevékenységért fennálló felelősség felróhatóságtól független »» kontraktuális felelősség felróhatóságtól független

Gépjármű utasának jogi helyzete baleset esetén

1. ellenszolgáltatás mellett igénybe vett személyszállítás (pl: taxi)

➤ szerződésszegés szabályai

2. ingyenes személyszállítási szerződés (pl: stoppos felvétele) és az üzembentartó vezeti a gépjárművet:

- vezető: Ptk. 6:147. § (2) bekezdése: csak felróhatósága esetén felel (általában elvárható magatartás elve)
- másik jármű üzembentartója: fokozott veszéllyel járó tevékenységért fennálló felelősség szabályai szerint felel

Gépjármű utasának jogi helyzete baleset esetén

3. ingyenes személyszállítási szerződés (pl: stoppos felvétele), de nem az üzemben tartó vezet:

- **vezető**: kontraktuális felelősség
- **üzembentartó**: fokozott veszéllyel járó tevékenységért fennálló felelősség

Kártérítési felelősség

1. Kontraktuális felelősség helyett a deliktuális felelősség szabályai:

- **az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 244.§ (2) bekezdés** (Az egészségügyi szolgáltatásokkal összefüggésben keletkezett kárigényekre, illetve a személyiségi jogsértések esetén követelhető igényekre a Ptk.-nak a szerződésen kívül okozott kárért való felelősségre, valamint a személyiségi jogok megsértésének szankcióira vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni.)
- **ingyenes letét- Ptk. 6:365. § (3) bekezdés** (Ingyenes letét esetén a letéteményes a szerződésen kívüli károkozásért való felelősség szabályai szerint felel azért a kárért, amelyet a letévő a letett dolog elvesztése, elpusztulása vagy megrongálódása folytán szenved.)
- **bizomány (bizományos-megbízó- harmadik személy) esetén a harmadik személy a megbízóval szemben**

2. Deliktuális felelősség helyett a kontraktuális felelősség szabályai:

- **gépjármű kötelező felelősségbiztosítás esete**

Veszélyes üzemi felelősség

- **a technikai fejlődés és az ebből eredő károk kompenzálása**
- **bírói gyakorlat kiemelkedő szerepe (veszélyes üzemi jelleg meghatározása) pl: önvezető autó, AI, robotok**
- **a tevékenységben rejlő potenciális veszélyesség (funkcionális elmélet)**

Veszélyes üzemi felelősség

Ptk. 6:535.§ [A veszélyes üzemi felelősség]

Aki fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytat, köteles az ebből eredő kárt megtéríteni.

Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt olyan elháríthatatlan ok idézte elő, amely a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül esik.

Deliktuális felelősség → veszélyes üzemi felelősség

- Általános kártérítési felelősség:

Aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. A károkozás alapja a jogellenes magatartás.

- Veszélyes üzemi felelősség:

Aki fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytat, köteles az ebből eredő kárt megtéríteni. A károkozó fokozott veszéllyel járó tevékenység nem jogellenes (pl. vasúti közlekedés, gépjármű vezetése, bobpálya üzemeltetése a jogszabályoknak megfelelően)

Ebből következően nem a tevékenység, hanem annak rendellenessége vagy valamely védőintézkedés elmulasztása alapozza meg a kártérítési tevékenységet.

Veszélyes üzemi felelősség

- **Ptk. 6:535. § - generálklauzula (általános fogalommeghatározás)**
- **egyres jogszabályok konkrét tevékenység esetében rögzítik a veszélyes üzemi jelleget:**
 - géntechnológiai tevékenységből eredő károkért való felelősség (1998. évi XXVII. tv.)
 - egyes sportágak veszélyes üzemi jellege (2004. évi I. tv.)
 - óvoda, iskola, kollégium szervezője a gyermeknek a tanulói/tagsági jogviszonnyal összefüggésben okozott kár esetén objektív felelősség (működési körén kívül eső elháríthatatlan ok) (2011. CXC. tv.) BDT 2011.2393. (állandó felügyeletre szoruló autista gyermek engedély nélküli távozását követően, elütötte az autót)
- **Ptk. 6:535.§ (2) bekezdés: az emberi környezetet veszélyeztető tevékenységével másnak kárt okoz**

BDT2014.3179.: az emberi környezetet veszélyeztető tevékenységgel okozott kár esetében az objektív felelősség érvényesül, de a tevékenység nem feltétlenül veszélyes üzemi felelősség (fakitermelés esete)
- **Ptk. 6:562.§ (2) bekezdés : a veszélyes állat tartója az állat által okozott károkért**

(veszélyes állat= minden, a természete és viselkedése alapján kiszámíthatatlan állat, pl: cirkuszi, állatkerti állatok, hullók)

A VESZÉLYES ÁLLATOKRÓL ÉS TARTÁSUK ENGEDÉLYEZÉSÉNEK RÉSZLETES SZABÁLYAIRÓL SZÓLÓ 8/1999.(VIII.13.) KÖM-FVM-NKÖM-BM EGYÜTTES RENDELET 1. SZ. MELLÉKLETE

Veszélyes állat:

- gorilla, orángután, csimpánz, farkas, medve, oroszlán, tigris, elefánt, lófélék közül: ami nem háziasított: zebra,
- párosujjú patások közül: víziló; kafferbivaly, bölény,
- réti sas, uhuk, hóbagoly,
- krokodil, varánusz, óriáskígyók, skorpió stb.

Jogeset:

2019. októberében Miskolcon egy vándorcirkuszból 6 teve, 6 zebra, 3 póni megszökött és egy teve nekiment egy autónak (könnyebben megsérült ő is és a járművezető is)

Habár a teve párosujjú patás, de nem szerepel a jsz. szerinti veszélyes állatok között (míg a zebra igen), de a bíróság álláspontja szerint mérlegelés alapján a teve is veszélyes állatnak minősül. Ebből következően a veszélyes állat (=veszélyes üzem) tartója a fokozott veszéllyel járó tevékenységből eredő felelősség szabályai szerint felel.

Fokozott veszéllyel járó tevékenység

- jogszabály nem határozza meg, a bírói gyakorlat szerepe
- technikai fejlődés által formálódik a tartalom [BH2002. 306.]

2 megközelítés:

1. minden esetben a vizsgálat körébe kell vonni:

- az adott tevékenység tárgyait, a tevékenység teljes folyamatát > az ennek során bekövetkezett rendellenesség milyen hatást gyakorol a környezetére

Fokozott veszéllyel járó tevékenység

BH2013.91. (rPtk., de Ptk. szerint kontraktuális felelősség)

A nyári bobpálya a 750 m hosszú pályaszakaszra, az elérhető 30 km/h körüli sebességre, az ebben rejlő mozgási energia nagyságára, a bobjacki fékezhetőségére és sajátos egyensúlyi viszonyaira figyelemmel : veszélyes üzemnek minősül > mert e tulajdonságai miatt, használata során kis hiba is súlyos következményekhez vezet

(Indokolás: „, pálya veszélyes üzemi jellegének elbírálása során a Kúria abból indult ki, hogy az alperes által üzemeltetett bobjack több pontján, így a bejáratnál, a lesiklás kezdetén és a kanyarokban is táblák figyelmeztetnek a veszélyre, valamint a fékezésre és a megfelelő követési távolság betartására. Ennek célja nyilvánvalóan az előbbiekből származó veszélyhelyzetek elkerülése. Ebből okszerűen az következik, hogy a pálya üzemben tartásával kapcsolatban maga az alperes is számolt olyan veszélyhelyzetekkel, melyeket a táblák kihelyezésével kívánt elkerülni. Ez a tény pedig az objektum veszélyességének elbírálása során a mérlegelés körébe vont tényezők egyikeként vehető figyelembe.”)

Fokozott veszéllyel járó tevékenység

2. viszonylag csekély mértékű rendellenesség (csekélyebb mértékű felróhatóság) is súlyos kárral fenyegető veszélyhelyzetet idéz elő (pl. több személy életét, testi épségét, vagyonát érintően)

Kis rendellenesség is súlyos károkat tud okozni, mert az emberi erőt valamilyen gépi folyamat a sokszorosára növeli.

BDT2012. 2661. (fotocellás érzékelővel ellátott automata tolóajtó- nem veszélyes üzem)

Fokozott veszéllyel járó tevékenység

- általában tartós, ismétlődő, rendszeres tevékenység
- de: lehet egyszeri magatartás is (pl. koncerten pirotechnikai eszköz használata)

BH2002. 306. (szőlőcefre- termékfeldolgozás, aminek során veszélyes és ártalmas anyag (széndioxid) keletkezik > a silóban megfulladtak)

BDT2010. 2236. (A rádióhullámokkal irányított modellrepülő veszélyes üzem. A modellrepülő irányítására szolgáló rádiójelek továbbítását biztosító frekvenciasáv szükségszerűen hozzátartozik a repülőmodell, mint veszélyes üzem működéséhez, az tehát működési körébe tartozik. Mivel a frekvencia-interferencia jelenség a rádióirányítás területén nem egy váratlan, ritkán és csak eshetőlegesen előforduló behatás, hanem egy olyan fizikai jelenség, amellyel mindenféle rádióirányítás esetén számolni kell, az interferencia-zavart is a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén belül jelentkező okként kell értékelni.)- Ócsényi reptéren megrendezett modellversenyen az alperes repülője irányíthatatlanná vált, a nézők közé zuhant a felperes szüleinek halálát okozva.

BH1977. 491. (A veszélyes üzem működésének körét nem lehet pillanatnyi helyzet szerint megítélni, hanem a veszélyes tevékenység folytatását folyamatában egységesen kell értékelni.) A félig megrakodott pótkocsi rádőlt a felperes lábára. A motoros gépkocsi és a pótkocsi pillanatnyilag álló helyzetben volt ugyan, a motor folyamatos járatása azonban éppen azt célozta, hogy az összekapcsolás megoldható legyen. Így a felperes által elszenvedett baleset lényegében nem álló gépjárműnél, illetve az arról való rakodás során következett be, hanem a gépjármű üzemeltetése közben akkor, amikor a gépkocsivezető a lesüllyedt pótkocsit ki akarta szabadítani.

Okozati összefüggés

- kizárólag a fokozott veszélyt jelentő tevékenység által okozott károk
- nem áll fenn pl. álló jármű javítása közben következik be a kár

Előreláthatóság

FÍT 6.Pf.21.254/2009/6. (ugrálóvár esete):

A felfújható ugráló várat a hirtelen feltámadt forgószél felkapta, ez valamint a légvár könnyű súlya és hanyag rögzítése(10+4 kötél helyett: 4 kötéllal) eredményezték az egyik gyerek halálát és több gyerek súlyos sérülését.

A jogerős bírósági határozat indokolása szerint a veszélyes üzemi jelleg megítélésénél: a tevékenységhez használt eszköz szokásos módon történő, rendeltetésszerű használatából kell kiindulnia, és azt kell vizsgálni, hogy a működés során fellépő csekély hiba is aránytalanul széles körben vagy aránytalanul súlyos károkat eredményezhet-e. Az ugrálóvár normál működés esetén, átlagos időjárási viszonyok mellett, szokásos használata során fellépő rendellenességek aránytalan súlyú károsodáshoz nem vezethetnek. tehát: az ugrálóvár üzemeltetése: általában nem jár fokozott veszéllyel > nem veszélyes üzem

A tevékenységet folytató (üzemeltető, üzembetartó) által a fokozott veszélyhelyzet előrelátható kell legyen.

Veszélyes üzem fogalma (bírói gyakorlat)

1. gépjárművek üzemeltetése

2. egyéb gépi meghajtású járművek üzemeltetése (hajó, vasút, villamos!)

FIT 6.Pf.21.878/2008/3. A felperes a villamosról történő leszállás közben a peronra esett. A bíróság kiterjesztő értelmezése: a közforgalmú jármű üzemeltetéséhez tartozik mindaz a tevékenység, amely szükséges annak rendeltetésszerű használatához. Ide tartozik az utasok fel- és leszállását szolgáló ajtók működtetése.

3. gépi erővel működő szerszámok, berendezések üzemeltetése (magasfeszültségű vezeték, gázvezeték, betonkeverő, mozgólépcső)

4. energiahordozó berendezések üzemeltetése

5. robbanóanyagok, pirotechnikai eszközök, nyomjelző rakéta, lőfegyverek (vadászat)

6. egyéb, egészséget súlyosan károsító anyagok gyártása, tartása, használata (ipari mértékben a vegyszeres rovarirtás- kiskertben nem!; üreglakók kifüstölésére használt füstpatron, hypo)

7. vízlépcső, zsiliprendszer, vízierőmű, gázművek

8. bányászati tevékenység (BDT 2003. 835. A bánya veszélyes üzemnek minősül akkor is, ha ott a bányászati tevékenységgel már felhagytak.)

9. kézi erővel végzett, fokozottan balesetveszélyes munka (magasépítés, tetőfedés, alapozás, sőt! egy lakat kalapáccsal történő leütésekor egy lepattanó fémdarab okozta szemsérülés esetén is megállapították a veszélyes üzemi felelősséget FIT 5.Pf.20.065/2009/4.)

10. szórakoztató, sportolási célú eszközök, gépek üzemeltetése (mászófal, modellrepülő, bobbálya)

Gépjármű veszélyes üzemi jellege

BH2017.406.

A gyermek-quad üzemeltetése fokozott veszéllyel járó tevékenység. A földúton egy dombos területen az 1,2 méteres szintkülönbség a crossmotorral való ugratást lehetővé tette. B. A. úgy kezdett a manőverbe, hogy nem győződött meg a kiskorú gyermeke biztonságos távolságba való tereléséről. Már a levegőben volt, amikor észlelte, hogy a balra lévő, kb. másfél méter magas növényzet mögül a gyermek a quaddal elé hajtott. B. A. motorjával együtt ráesett a gyermekre. Indokolás: „A quadot négyütemű, benzinüzemű robbanómotor hajtja, amely 48 köbcentis, kb. 2 kW teljesítményre képes, akár 40 kilométer/óra sebesség is elérhető vele. A jármű műszaki adottságainál fogva megfeleltethető egy segédmotoros kerékpárnak. Ezen a jellemzőjén az a körülmény sem változtat, hogy működése távirányítóval kívülről kontrollálható volt.”

Pfv.VI.22.13662011/16.

A járműszerelvény (félpótkocsi+nyerges vontató) egységet alkot= veszélyes üzem. A járműszerelvény az autópályán haladt, amikor a pótkocsi billenő rakfelülete menet közben felnyílt és ezzel kárt okozott az autópálya felett átívelő felüljáróban.

BH2000.349.

Fokozott veszéllyel járó tevékenységnek minősül a szalmabálákkal megrakott és kigyulladt traktor haladása. A szalmarakományban ismeretlen okból tűz keletkezett. Ezt a vezető nem vette észre, az égő rakománnyal több száz métert haladt, miközben a lehulló égő báláktól a felperes aratás alatt álló földjén a gabona meggyulladt, és abban 300 300 forint kár keletkezett.

(kerékpár, lovaskocsi nem veszélyes üzem)

Egyéb gépi meghajtású jármű

- **vasút**

EBH 2004.1026.

A vasút üzemben tartója a veszélyes üzemi felelősség szabályai szerint felel azért a kárért, amelyet a vasútállomáson lévő - veszélyes üzemnek minősülő - magasfeszültségű vezetékkel való érintkezés okozott.

A baleset úgy következett be, hogy a felperes egy vagon tetejére akart felmászni, a vagon oldalán lévő létrán keresztül, eközben azonban a feszültség alatt álló felső vezeték miatt áramütést szenvedett el. A felperesnek égési sérülései keletkeztek, gerinc- és bordatörése mellett teljes altesti bénulása alakult ki. Indokolás: „Egy mozgásban nem lévő vasúti szerelvény is alapot adhat a veszélyes üzemi felelősség szabályainak alkalmazására, figyelemmel arra, hogy a vágányon lévő szerelvény mozgatása bármikor megtörténhet elektromos úton, az éppen ezt a célt szolgáló, áram alatt lévő magasfeszültségű vezeték megléte folytán.”

- **mezőgazdasági vontató,**
- **villamos**
- **motoros vízi jármű: hajó (de! a kikötött, álló hajóra történő felszállás nem fokozott veszéllyel járó tevékenység)**
- **légi járművek: repülőgép, helikopter, sárkányrepülő, vitorlázó repülő, siklóernyő motoros repülőgép-modell, léghajó**

Fokozott veszéllyel járó tevékenységgel okozott kár

A bírói gyakorlat a fokozott veszéllyel káros tevékenység meghatározása során a veszélyre funkcionális és nem technikai értelemben utal. Ebből következően a gépjármű üzemeltetése kettős: 1. gépi erő, 2. a gépjárművet működtető emberi tevékenység. A funkcionális veszélyfogalomból következően a veszélyes üzem működéséből eredő kár bekövetkezhet műszaki hibából, de a vezető rosszullete miatt is.

EBH1999.99.

A fokozott veszéllyel járó tevékenység körébe tartozik a gépjármű kereke alól kilökődő, felpattanó kő által okozott kár. Az úttesten heverő kő csakis attól válik károkozó tényezővé, hogy azt egy komoly erőforrással rendelkező és számottevő sebességgel haladó jármű kereke úgy löki meg, hogy saját mozgási energiájából olyan mennyiséget ad át a kőnek, amelytől az alkalmassá válik a károkozásra. Ebből az következik, hogy a gépkocsi mozgási energiája és a kő súlya együttesen fejt ki károkozó hatást. Ezért annak felferődését a veszélyes üzem működésének körén belül jelentkező rendellenességként kell értékelni.

Nem kell fizikailag érintkeznie a veszélyes üzemi felelősségnek a károsult személyével vagy a vagyontárgyaival:

- repülőgép légcavarja – a földön állva is!
- repülőgép hangja [BH1996.1999.]
- léghajó – kikötött állapotban is
- vitorlázó repülő – nem gépi erővel hajtott
- energiahordozó berendezések üzemeltetése (magasfeszültségű távvezeték, elosztó szekrény)

BH2008.183. A villamos mű üzemeltetése a fokozott veszéllyel járó tevékenység, e tevékenységet nem lehet elemire bontani. A károsult a villamos vezetéke tartóoszlopra javítása céljából felmászott. Az oszlop kidőlt, a károsult leesett és meghalt. A felelősség vizsgálatakor nem annak volt jelentősége, hogy a kárt az oszlop kidőlése és nem áramütés okozta.

LB Pfv.III.20.983/2010/6.: A horgász a karbonszálas horgászbottal a felette húzódó magasfeszültségű vezetékhez hozzáért és meghalt. A magasfeszültségű villamosvezeték üzemből tartója a veszélyes üzemi felelősség alapján, a tavat működtető, horgászatot engedélyező alperes az általános deliktuális felelősség alapján egyetemlegesen felelősek

Vörösiszap katasztrófa

ÍH2013.66.: Ha a fokozott veszéllyel járó tevékenység szükségképpen eszköze a tevékenységet folytató személy tulajdonában álló építmény, akkor annak bizonyított hiányossága olyan belső ok, amely a kimentés lehetőségét kizárja, ezáltal az üzemeltető felelőssége fennáll.

BH2014.244.: A környezetveszélyeztetés abban áll, hogy szigetelés nélkül talajra letett, felülről nyitott építményben, a talajjal közvetlenül érintkezve tárolt az alperes egyértelműen veszélyes anyagot (lúgos folyadék), ami végső soron a terhet hordó talajba szivárgott. Ezzel a talajban szerkezeti változások következtek be, szilárdsága, teherbíró hatása csökkent, a gáttest azért gyengült, majd átszakadt.

Ha a tevékenység az emberi környezetre veszélyes, akkor nem kell vizsgálni, hogy a perbeli tevékenység megfelel-e a veszélyes üzemre vonatkozó kialakult gyakorlatnak. Olyan építményről van szó, amely rendeltetését tekintve is a veszélyes tevékenység körébe esik, és olyan veszélyes anyag tárolására szolgált, amely miatt a környezetet veszélyeztető tevékenység is fennáll. A vörösiszap-tározó gátfalának átszakadása következtében keletkezett károkért az üzemeltető a veszélyes üzemi felelősség szabályai alapján felel, mivel az emberi környezetet veszélyeztető tevékenységet folytatott

Fokozott veszéllyel járó tevékenységgel okozott kár

- vízicsúszda:

Kúria Pfv.III.21.208/2016/5.: a fürdő üzemeltetője a vízicsúszdán lecsúszásból eredő sérülések miatt a veszélyes üzemi felelősség szerint felel a kárért (ezzel ellentétes döntés is ismert BDT2008. 1866.)

- vízlépcső, zsiliprendszer, vízierőművek, gázművek

BH2007.230. A gázrobbanásból eredő károkért a gázszolgáltató a veszélyes üzemi felelősség alapján felel akkor is, ha a kár a gázszivárgás elhárításával összefüggő kötelezettségei megszegéséből ered.

- szórakoztató, sportolási célú eszközök, gépek üzemeltetése:

BDT2010.189. (mászófal) A mászófal mintegy 12 méteres magasságában, a biztosító kötélen a beülő karabineréből kiakadt, majd az így biztosítás nélkül maradt felperes néhány percnyi kapaszkodást követően, ereje fogytával a mászófalról a földre zuhant és súlyos sérüléseket szenvedett.

Az extrém sportnak minősülő mászófal működtetése körében nemcsak az üzemeltetés minősül veszélyes üzemi tevékenységnek, hanem annak igénybe vétele is fokozott veszéllyel járó tevékenység. Ezért az ilyen sportot űző személy és a működtető egymás közti viszonylatában az általános kártérítési szabályok irányadóak.

Nem veszélyes üzem

- háztartási gépek
- orvosi műszerek

BH2005.251. Sem az elektromos műtőkés, sem az alkoholos fertőtlenítő oldalt és az orvosi tevékenység nem veszélyes üzem, De ha az orvos nem törli le megfelelően a beteg mellkasáról az alkoholos oldatot, majd a mellkast elektromos műtőkéssel megkísérli felnyitni, minek következtében az lángra lobban: az eszközök együttes használata már fokozott veszéllyel járó tevékenység.

- vízfolyás, vízvezető árok fenntartása – BH2004.275.
- vízi létesítmények hibái – tavak, tározók, patakok, vízi műtárgyak, hidak
- uszoda, hullámfürdő

BH2005.53. A károsult fürdőzés közben balesetet szenvedett, amikor a hullámedencében valaki a faltól elrugaszkodva nekiesett, megütötte a fejét, amelynek következtében koponyaalapi törést szenvedett, ez agyvízcsorgással járt és átszakadt a dobhártyája is. A baleset időpontjában 13 éves volt, országos és nemzetközi szintű úszó, a sportkarrierje azonban véget ért. A hullámfürdő üzemeltetése nem veszélyes üzem. Indokolás: A közönség érdeklődését kiváltó medencében az általános medencében lévőől eltérő áramlástani viszonyok uralkodnak és ez eltérő emberi magatartásokat vált ki. Az emberek a vízben ugrálnak, tehát az alperesnek ehhez kellő mozgásteret kellett volna biztosítani. Ezt elmulasztotta, és ez vezetett a balesethez.

- vízi csúszda: BDT2008.1866.
- autópálya üzemeltetése, kezelése – EBH2005.1207., BH2006.10.
- bankfiók szolgáltatása – BH2006.148., BH2003.114. – függetlenül attól, hogy igénybe vevője veszélynek lehet kitéve (bankrablás)

Nem veszélyes üzem 2.

- a fotocellás érzékelővel ellátott automata tolóajtó üzemben tartása (nem eredményez olyan veszélyhelyzetet, amelyben súlyos sérülés, egészségromlás vagy tetemes anyagi kár bekövetkezésétől kell tartani)
- tornaterem
- szénsavas palack, szikvíz

LB Pfv.III.20.841/2009/7.: A szikvíz forgalmazása, forgalomba hozatala nem veszélyes üzem, mivel a szikvizes palackban az ideális 6 bar nyomásnál magasabb érték nem kerülhet bele és a folyadék sem veszélyes üzem.

- számítógép
- parkoló autó, teherautóra rakodás (még járó motornál sem) [??]

Álló gépjármű esete

Nem szűnik meg a jármű veszélyessége:

- ha a továbbhaladás szándékával megállítják rövidebb időre (pl: piros lámpa, rendőr, vasúti sorompó, forgalmi akadály)
- működésképtelenné válik, lerobban, amíg az út szélére tolják
- járó motorral áll az út szélén, mert összekapcsolják egy másik járművel
- álló motornál gépi erővel megbillentik a platóját
- műszaki hibás, kivilágítatlanul az úttesten, közvilágítás nélkül, elakadásjelző háromszög nincs kitéve

Megszűnik a jármű veszélyessége:

- ha a járművet szándékosan, a tovább haladás szándéka nélkül állították le (még ha csak rövidebb ideig is)

Álló gépjármű esete

- **Ajtónyitás**

- EBH2007.1692. A jármű vezetője a motor leállítása után az ajtó kinyitásával fellökte a szabályosan közlekedő kerékpárost.

A tevékenység veszélyes jellege akkor szűnik meg: amikor a járművet szabályosan leállítják, elvégzik azokat a szükséges tevékenységeket, amelyek a teljes üzemén kívüli állapot létrehozásához elengedhetetlenek. A tevékenység fokozottan veszélyes jellege csak akkor szűnik meg, ha megszűnik a gépkocsinak az emberi irányítás alatt tartása.

A bírósági gyakorlat szerteágazó, ellentmondásos. (1. nem kijelölt parkolóhelyen, vészvillogóval, a kulcs zárba hagyása mellett kiszálló vezető fellöki a kerékpárost (nem veszélyes üzem), 2. a veszélyes üzem utolsó fázisa az ajtó kívülről történő bezárása (ajtónyitás veszélyes üzem))

- **Elgurulás**

A vezető leállítja a gépjárművet, de a kéziféket nem húzza be, majd elhagyja az autót, ami lejtős terepen nekigurul egy másik autónak.

- BH2005.54. A vezető a pótkocsis teherautóval a felperes telephelye mellett egy lejtő úton leparkolt: a motort leállította, sebességben hagyta, kéziféket nem húzza be. A teherautó elgurult, áttörte a felperes telephelyén a kerítését, kidöntött egy villanyoszlopot, majd az épület falának ütközött. Indokolás: A jármű szabályszerű leállításához hozzátartozik a kézifék behúzása, az emberi hatás csak átmenetileg szűnt meg ugyan, azonban nem szüntette meg a gépjármű veszélyes üzemi jellegét. Az így történet leállással nem szűnt meg a közúti forgalomban való részvétel.

Felelősség alanya Üzembetartó

Ptk. 6:536. § (1) bekezdés: A fokozott veszéllyel járó tevékenység folytatójának az minősül, akinek érdekében a veszélyes üzem működik.

- **üzembentartó: a fokozott veszéllyel járó tevékenység folytatója > akinek érdekében a veszélyes üzem működik**
- nem feltétlenül azonos a károkozóval (károkozó → általános deliktuális felelősség-felróhatóság alapú → az üzembentartóval közös károkozónak minősül)
- ha a veszélyes üzemnek több üzembentartója van, őket közös károkozónak kell tekinteni

Üzembetartó

Bírói gyakorlat alapján:

Üzembetartó, aki a veszélyes üzemet fenntartja,

- tartósan üzemelteti,

- rendelkezik a veszélyforrással, és

- akinek a felügyelete, irányítása, ellenőrzése mellett a

veszélyes üzemi tevékenység megvalósul.

(gépjármű üzembetartója= tulajdonos, házastársi közös vagyona tartozó gépjármű esete (PK 40 sz. állásfoglalás szerint, aki vezeti vs. mind a ketten)

(repülőgéppel végzett vegyszeres gyomirtás= akinek érdekében történik) (gáz- és elektromos vezeték= gáz-, elektromos művek) (fegyveres testület tagja által használt lőfegyver= fegyveres testület) (veszélyes üzemenek minősülő sporteszközzel (versenyautó) történő károkozás esetén = ha vezető magának okoz kárt, ő az üzembetartó; ha a vezető másnak okoz kárt, akkor a sportegyesület)

Üzemeltető

Üzemeltetői minőség átszállása:

- veszélyes üzem átengedése: tartós (bérlet, lízing, haszonbérlet) – átszáll
vagy ideiglenes (pár napra szóló bérlet, szívességi használat) –nem száll át

- jogellenes használat:

lopás

- átszáll az üzemeltetői minőség, kivéve, ha fennállt a védekezés lehetősége:
- LB Pfv.IX.22.582/2002/5. (szálloda garázs- alkalmazottnak átadott kulccsal az alkalmazott ittasan halálos közúti balesetet okoz- a tulajdonos üzemeltetői minősége megszűnt)

feketefuvar (vállalat alkalmazottja a vállalat tulajdonát képező gépjárművet saját célú jogügyletre használva okoz kárt)

- rPtk.: az üzemeltetői minőség nem változott (a gépjármű tulajdonosa)
- Ptk.: átszáll az üzemeltetői minőség (érdekelmélet)

Üzembetartó mentesülése

Ptk. 6:535. §

Konjunktív feltételek:

1. elháríthatatlan
2. külső ok (működési körön kívüli)
..... idézte elő a kárt.

Nem felróhatóság alapú! Nem elegendő, hogy a kárért felelős személy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

Bizonyítási érdek: károkozó érdeke

Elháríthatatlan ok

Elháríthatatlan az az ok, amely

- **a konkrét ügyben**
- **a technika adott fejlettségi szintjén**
- **emberi erőfeszítéssel általában (objektíve) nem hárítható el, tekintettel a gazdaság (nem a konkrét alperes) teherbíró képességére is.**

A felelősség alóli mentesüléshez nem elegendő, ha az üzembetartó a szabványokat és a vonatkozó műszaki előírásokat betartja (KRESZ szabály). A bíróság az elháríthatatlanság körében a kár bekövetkezésének teljes folyamatát vizsgálja.

Elháríthatatlan ok

- **erőhatalom (vis maior): olyan körülmény, amelynek a károsító hatását emberi erővel nem lehet elhárítani**
 - természeti csapás,
 - rendkívüli vihar,
 - földrengés,
 - földcsuszamlás,
 - villámcsapás,
 - hófúvás (porátfúvás esete M1 autópálya?),
 - emberi magatartás kivételesen: pl. háború
- **károsult, kívülálló harmadik személy , egyéb körülmény (pl. állat) elháríthatatlan cselekménye, behatása**

Elháríthatatlan ok 2.

Gyakorlati jogesetek:

- gyalogos féktávolságon belül, váratlanul a gépjármű elé lép (kivéve, ha a féktávolság azért volt hosszabb, mert e vezető túllépte a megengedett sebességet /relatív/ abszolút gyorsajtás)

BDT2011.2599.: a polgári jogi felelősség szempontjából nem elháríthatatlan ok, ha valaki féktávolságon belül lép a gépkocsi elé, amennyiben az autó vezetője a kötelező körültekintést elmulasztotta, és a körülményekből számítani kellett az eseményre. Ebben az esetben: út szélén gyerekek, labda, veszélyt jelző tábla.

Nem elháríthatatlan a kár, ha a vezetőnek mindazon körülményekből, amit ismert (ismernie kellett).számítani kellett valamilyen közreható körülményre: buszról le és felszálló utas, busz mögül kilépő gyalogos, út mentén idős ember, ugrándozó gyermek).

LB Pfv.III.20.999/2012/5.: nem elháríthatatlan, ha az ittas károsult sötétedés után ,sötét ruhában az úttesten fekszik, az úttest szélétől 1 méterre, vezető tompított világítással, 30-40 km-es sebességgel közlekedett, 40 km/h sebességhez tartozó féktávolságon belül észlelte, de a rajta való áthaladást már nem tudta elkerülni.

Indokolás: elhárítható lett volna a test észlelésekor a fékezés mellett enyhe elkormányzással, a cselekvési késedelem a kimentéshez elvárt előrelátás hiányát jelentette, ezért nem mentesülhetett.

- szarvas ráugrik a gépkocsira, átvágódik a másik sávba és a felperes autójában okoz kárt (BH2010.120.)
- buszjáraton bomba robban

BH2000.200.: 1996. Budapest-Esztergom vonalon harmadik személy által elhelyezett bomba robbant (17 éves diák tett beismerő vallomást) (busztársaságot perelték a károsultak, de bíróság szerint elháríthatatlan külső ok volt)

- vegyszeres permetezés: önkormányzatot értesítik előzetesen, de a méhészeket nem → méhek elpusztulnak. (nem volt elháríthatatlan, a méhészeket értesíteni kellett volna)

Külső ok

A bírói gyakorlat alapján küldő ok = az üzemi, működési, tevékenységi körön kívül eső ok, de nem lehet rendellenesség.

Nem külső ok:

- műszaki hiba: defekt, fékhiba
- a tevékenységet irányító személy személyes körülményei (betegség, rosszullét)
- darázs (beszálló darázs miatt csapkodó vezető balesetet okoz: nem külső ok, mivel a vezető személyéhez kapcsolódik a baleset és nem elháríthatatlan, hiszen felhúzott ablak mellett is közlekedhetett volna)
- tárgyak elmozdulása (gyermekzsúrról haza felé tartó anyuka a gyermek léggömbjeit az autó utasterébe helyezi el, s vezetés közben ezek elmozdulása miatt balesetet okoz)

Károsulti közrehatás

Kármegosztás

Az üzemeltetőnek nem kell megtérítenie a kárt annyiban, amennyiben az a károsult felróható magatartásából származott. A kármegosztásnál a tevékenység fokozottan veszélyes jellegét az üzemeltető terhére kell figyelembe venni.

Ha vétőképtelen személy elhárítható magatartásával a károkozásban közrehatott, az üzemeltetőt a vétőképtelen károsulttal szemben teljes felelősség terheli (vétőképtelen személy nem tud felróhatóan közrehatni) Az üzemeltető a vétőképtelen személy gondozójával szemben megtérítési igényt érvényesíthet.

BH2009.359.: A vonatból kieső utas alkoholos állapota csak akkor mentesíti a veszélyes üzem üzemeltetőjét a kár egy része megfizetése alól, ha az is bizonyította, hogy ez az állapot közrehatott a kár bekövetkezésében. (A felperes 2004. július 31-én részt vett egy rokona esküvőjén D.-ben, ahonnan kora este indult el vonattal Budapestre. K.-n a vonat megállt, majd az utasok le- és felszállása után - egyperces várakozást követően -, elindult. A forgalmi szolgálattelvő azt észlelte, hogy valaki a vonat második kocsijából kilóg, jelzésére a kalauz a vonat leállítása után ellenőrizte a vonatot, majd miután rendellenességet nem észlelt, a vonat továbbhaladt. A forgalmi szolgálattelvő utasítására azonban a tolatásvezetői feladatot ellátó személy végigment a sínek mellett és megtalálta a sérült felperest. A felperes a vonatból kiesett, sérülései miatt bal karját vállban, bal lábát térd felett, valamint a jobb lába I-III. ujjait amputálták, jobb könyöke nagyfokban roncsolódott, darabosan tört.)

Kármegosztás aránya

Olyan kötelezettségek megszegése minősül károsult közrehatásnak, amelyek nyilvánvalóan és az általános ismeretek szerint is szükségesek vagy rendszerint alkalmazandók tipikus károkozások megelőzésénél.

Kiinduló pont: (PK 36. számú állásfoglalás) a polgári jogviszonyokban a feleknek úgy kell eljárniuk, hogy magatartásuk testi épséget, életet és anyagi javakat ne veszélyeztessen. A kárveszélyes helyzeteket mindenkinek kerülni kell.

A kármegosztást minek az arányában kell elvégezni?

1. FELRÓHATÓSÁG

A felróhatóság arányának vizsgálata azon alapul, hogy a károkozó ill. a károsult milyen mértékben és egymáshoz viszonyítva milyen arányban tért el az adott helyzetben általában elvárható magatartástól.

2. KÖZREHATÁS

A közrehatás aránya azt jelenti: hogy a kár bekövetkezéséhez vezető okfolyamatban fizikai- természettudományos értelemben és a jogi okozatosság fogalomra is tekintettel milyen súlyt képviselt a károsult közreható magatartása

Gyakorlat: Ittas állapotban a sötétben a nyílt vasúti pályán, átjárásra ki nem jelölt területen tartózkodó károsult 60 %-ban közreható.

Súlyosan ittas, sötétben, lakott területen kívül, gyalogosan, a járműforgalommal egyező irányban, nem az úttest szélén haladó károsult 70 %-ban közreható.

(KRESZ megszegése, biztonsági öv becsatolásának elmulasztása (20 %), vezetésre nem alkalmas személy részére a gépjármű vezetésének átengedése)

Felelősség kizárása, korlátozása

Ptk. 6:535. §

- **veszélyes üzemi felelősségnél semmis (személyi károk)**
- **ez a tilalom a dologban okozott károkra nem vonatkozik** (de! Ptk. 6:526. §
A szándékosan okozott, továbbá az emberi életet, testi épséget vagy egészséget megkárosító károkozásért való felelősséget korlátozó vagy kizáró szerződési kikötés semmis.)

Elévülés

Ptk. 6:538. §

A veszélyes üzemi felelősségből eredő kártérítési követelés 3 év alatt évül el:

- esedékesség, elévülés kezdete (=kár bekövetkezése): általános szabályok
- 3 év után azáltalános szabályok szerint érvényesíthető > veszélyes üzemi felelősség helyett az általános deliktuális felelősség szabályai alkalmazandók (erre figyelemmel azonban eltérhet a felelős személye)
- ha bűncselekményt is megvalósít, az elévülési idő 5 évnél rövidebb nem lehet, de ezt követően sem évül el addig, amíg a bűncselekmény büntethetősége nem évül el.

Üzemeltetők egymás közötti viszonya Gépjárművek ütközésének esete

FELRÓHATÓSÁG → **RENDELLENESSÉG** → **MINDENKI A SAJÁT KÁRÁT** (Ha közösen harmadik személynek okoznak kárt (aki nem veszélyes üzem, pl: kerékpáros, utas?), akkor felé egyetemlegesen felelnek a teljes kárért, egymás között pedig egyenlő arányban osztják meg a kárt.)

Felróhatóság esetén is mindig vizsgálendő, hogy ez a felróhatóság közrehatott-e a balesetben!! (pl: nem feltétlenül van oksági kapcsolat: a vezetőnek nem volt érvényes jogosítványa és a baleset bekövetkezése között)

1. Csak az egyik jármű üzemeltetőjének, illetve vezetőjének felróható magatartása okozta a kárt:

- ez az üzemeltető saját kárát teljes egészében maga viseli, és
- neki (felelősségbiztosítójának) kell megtérítenie a másik üzemeltető kárát teljes egészében

pl. elsőbbséget nem adja meg,

2. mindkét jármű üzemeltetőjének, illetve vezetőjének felróható magatartása okozta a kárt:

- felróhatóság arányában tartoznak a másik fél kárát megfizetni, illetve viselik a saját kárukat

pl: egyik nem adta meg az elsőbbséget, másik jelentősen túllépte a megengedett sebességet

Üzembetartók egymás közötti viszonya Gépjárművek ütközésének esete

Kúria Pfv.III.20.946/2010/10.

Az egyik jármű balra nagy ívben kívánt kanyarodni a főútra, miközben elsőbbségadási kötelezettsége volt az ott haladó gépjárművekkel szemben. A főúton balról a külső sávban érkező – balesetben nem részes – jármű vezetője az elsőbbségi jogáról lemondott, ezt követően a kanyarodni kívánó jármű vezetője lassan kanyarodott a kereszteződésbe és ekkor ütközött az elsőbbségről lemondó személygépkocsi mellett, a belső sávban a megengedettnél jóval nagyobb sebességgel (85-90 km/óra), megkülönböztető jelzés nélkül érkező rendőrautóval.

Kúria Pfv.III.20.907/2012/7.

A felüljárónál 30 km-es sebességkorlátozó és útszűkület jelző tábla volt kihelyezve, ahol több hónapja az alperes útkarbantartási munkálatokat végzett, s erről a gyakorlott vezető felperesnek tudomása volt. A felperes a megengedettnél nagyobb sebességgel (50-60 km/óra) közlekedett, s az úttestre bal oldalról feltolató, a felezővonalat átlépő munkagéppel ütközött a saját forgalmi sávjában. A felperes a baleset során életveszélyes sérülést szenvedett.

Üzembetartók egymás közötti viszonya Gépjárművek ütközésének esete

Kúria Pfv.III.20.907/2012/7.

A bíróság a kármegosztás arányát a rendőrautó üzembetartójára terhesebben, 80-20 %-ban állapította meg. A rendőrautó veszélyhelyzetet idézett elő (észlelnie kellett a külső sávban álló járművet, nem győződött meg arról, hogy magatartása a közlekedés biztonságát nem veszélyezteti-e). A balesetben érintett másik jármű vezetőjének meg kellett volna adni az elsőbbséget a védett útvonalon érkező (mindkét sávban közlekedő) gépjármű számára

Kúria Pfv.III.20.907/2012/7.

Az ellentétes tartalmú első- és másodfokú bíróság ítéletét követően az LB az elsőfokú bíróság álláspontjával egyetértve, az alperesre terhesebb 70-30 %-os kármegosztást fogadta el. Az LB az elsőbbségadás elmulasztását látta nagyobb súlyú felróható magatartásnak, mivel ha a munkagép nem tolat be szabálytalanul az útra, nincs ütközés, függetlenül az alperes haladási sebességétől. A felperesnek is volt felróható magatartása, a sebességhatár túllépése.

Rendellenesség

Rendellenesség mindazon okok, amelyek nem elháríthatatlan, külső okok, azaz a fokozott veszéllyel járó tevékenység körébe tartoznak, ugyanakkor nem felróhatóak az üzembetartónak (vezetőnek).

- műszaki hiba (fék, futómű hirtelen meghibásodása)
- defekt
- vezető rosszulléte
- gépjármű kereke alól felpattanó kő
- gépjármű elé ugró állat

BH2006.49. Az alperes a menetirány szerinti bal oldali sávba áttérve egy szabályosan közlekedő gépkocsinak ütközött, majd a bal oldali sávban keresztbefordult, ahol a felperesi beavatkozó tulajdonát képező szabályosan haladó Lada Samara típusú személygépkocsival ütközött.

A gépjárművezető kártérítési felelőssége felróható magatartás hiányában is megállapítható, ha az objektíve elhárítható károkozást szabálytalan vezetési manőverrel maga idézi elő. A jogszabály a rendellenesség fogalmát nem szűkíti le a fokozott veszéllyel járó tevékenység eszközére. Ebbe a körbe tartozik az úgynevezett emberi tényező közrehatása, illetve a közúton haladó gépjármű esetében a közút, az aktuális közlekedési helyzet is, amelyben a gépjárművezető e tevékenységét kifejti. A másodfokú bíróság megalapozottan következtetett arra, hogy a szembejövő, szabálytalanul előző gépjármű észlelési idején belül a beavatkozóval bekövetkezett ütközés valamely közlekedési manőverrel (a sebesség intenzív csökkentésével, az útpadkára történő lehúzódással) objektíve elhárítható lett volna. kocsiban keletkezett kár megtérítésére

BH2001.275.: Védett útvonalon levő kereszteződésben elhelyezett „elsőbbségadás kötelező” tábla ismeretlen személy általi eltávolítását a veszélyes üzemek találkozása esetén mindkét fél működési körén kívül eső rendellenességként kell értékelni.

The background is a solid blue gradient. In the four corners, there are decorative white line-art elements resembling circuit traces or fiber optic paths, with small circles at the end of the lines.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Ajánlott szakirodalom:

Fuglinszky Ádám: Kártérítési jog. HvgOrac Lap és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2015.